

16de zondag door jaar C

Lc. 10, 38-42

Alle eeuwen door zijn er in de Kerk verschillende stromingen geweest. Als het goed is vullen die elkaar aan, maar in de praktijk staan ze nogal eens tegenover elkaar. Martha uit het Evangelie vertegenwoordigt zo'n stroming: het zogenaamd activisme. Vooral na het Tweede Vaticaans Concilie is dat heel populair geworden. Het is de opvatting dat het christendom zich vooral moet richten op de emancipatie van de mens, op sociale en politieke vooruitgang enzovoort. Vooral in de jaren '60 en '70 kende dit heel wat aanhang: demonstraties tegen kernwapens, studentenrevoltes, de flower power... Martha had veel volgelingen. Het enige waar het, volgens die denkwijze, op aankwam waren de acties. Al het andere waar het christendom voor staat, zoals missionaire verkondiging, catechese, liturgie enzovoort, werd vaak beschouwd als overbodige ballast die best overboord gekieperd werd.

Het christelijk geloof werd eigenlijk herleid tot één aspect: diaconie. Het werd een "doe-godsdienst". Een voorbeeld daarvan is het boek van een Duitse theoloog met als titel: "Waartoe dient de geestelijkheid?" Daarin staat dat het de eerste taak van de priester is het volk kennis bij te brengen over de landbouw, fruitteelt, veeteelt enzovoort.

Let wel, Jezus heeft geen kritiek op wát Martha doet. Hij zegt niet dat haar gegoochel met potten en pannen niet nodig is: Hij vraagt haar niet haar dienstbaarheid op te geven, want wij kunnen de Martha's van deze wereld onmogelijk missen. Wat Jezus haar wél verwijt is de manier waaróp ze haar taak doet: alsof er niets anders van belang is dan haar acties. Geloof wordt hier beperkt tot een soort humanistische kruistocht zonder dat er nog iets typisch christelijks bij is.

Als antwoord daarop ontstond er een andere stroming: die van een mystiek-getinte religie. Wat daar vooral telt is de persoonlijke godsdienstige ervaring. Godsdienst moet, volgens die mensen, het product zijn van persoonlijke, innerlijke ervaringen: "Wat ik ervaren heb is waar en juist, de rest is daaraan ondergeschikt". Ook die stroming heeft de dag van vandaag heel wat aanhangers: "Geloven, pastoor, doe ik op mijn eigen manier. Daar heb ik de Kerk niet voor nodig". Maar geloof versmalt daardoor tot "ervaringsgeloof", wat louter en alleen bepaald wordt door directe persoonlijke ervaringen. Het gevaar bestaat dat men geloof voor de eigen kar spant en het gebruikt of misbruikt voor persoonlijke belangen. Dat is wat bijvoorbeeld de Nazi's deden toen ze min of meer een eigen religie ontwikkelden.

Bovendien, als mijn persoonlijke ervaring het enige is wat er toe doet, dan kan dat er heel gemakkelijk voor zorgen dat ik me opsluit in zelfgenoegzaamheid. Ervaringsreligie bevordert blindheid of onverschilligheid voor het lot van de wereld rondom ons: "Laat de wereld maar naar de filistijnen gaan, ik koester mij wel in het zonnetje van mijn innerlijke ervaring".

Paus Franciscus schrijft daarover (Evangelii Gaudium): "Men verwacht het geestelijk leven met religieuze moment die een zekere troost bieden, maar die de ontmoeting met anderen, het engagement in de wereld, de passie voor de evangelisatie niet bevorderen. Een oplossing is nooit te vluchten in een persoonlijke relatie met God die niet tegelijkertijd een relatie is met de ander."

Maria wordt niet door Jezus geprezen omdat zij de weg opgaat van een mystieke solo trip. Ze krijgt zijn goedkeuring om een heel andere reden: omdat "zij luisterde naar zijn woorden". En daarmee wordt aangegeven waar het in de joodse en christelijke godsdienst om gaat. Die begint niet met het stellen van allerlei daden, en zeker niet met koortsachtig van het ene naar het andere lopen. Die begint ook niet met navelstaarderij, kwezelarij en allerlei persoonlijke ervaringen en openbaringen. Het christendom verwijst op de eerste plaats naar iets dat buiten de mens ligt, en vraagt om te *luisteren* naar iets dat van elders komt: naar God.

Één van de heiligste teksten van het jodendom is het "Shema Israël", luister Israël. En dat is precies wat Maria vandaag doet in het Evangelie: ze luistert. Hoe belangrijk dat is blijkt ook uit Jezus' reactie als een vrouw roept: "Gelukkig de schoot die U gedragen heeft en de borsten die U hebben gevoed". Jezus' antwoord is duidelijk: "Veeleer gelukkig die naar het woord van God luisteren en het onderhouden".

De essentie van ons geloof is luisteren naar wat God ons te zeggen heeft. Het doen komt op de tweede plaats en volgt dan vanzelf. Amen.

Johan Goris, pastoor